

УДК 614.2:338.48

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2025.1.21>**Ю. М. Дзюрах**

доктор філософії за спеціальністю публічне управління та адміністрування, доцент, доцент кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Інституту адміністрування, державного управління та професійного розвитку Національного університету «Львівська політехніка»
<https://orcid.org/0000-0001-7131-7468>

А. А. Амізян

аспірант другого року навчання кафедри адміністративного та фінансового менеджменту за спеціальністю 281 «Публічне управління і адміністрування» Інституту адміністрування, державного управління та професійного розвитку Національного університету «Львівська політехніка»
<https://orcid.org/0009-0004-6212-3273>

ОЦІНЮВАННЯ ТА АНАЛІЗУВАННЯ РИЗИКІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена оцінюванню та аналізуванню ризиків державного регулювання медичного туризму в Україні. Медичний туризм є однією з перспективних галузей економіки, яка може стати важливим джерелом доходу для країни, зокрема в умовах постійних економічних викликів. Однак для успішного розвитку цього сектору необхідно враховувати різноманітні ризики, які можуть вплинути на його ефективність і сталий розвиток. У статті виділено основні групи ризиків, що визначають процеси державного регулювання медичного туризму в Україні: правові, економічні, організаційні, соціальні, міжнародні та безпекові. З метою оцінювання цих ризиків використовувалася методика, яка полягає у виявленні ймовірності настання ризику та силу його впливу, що дозволяє визначити найбільш критичні загрози для розвитку медичного туризму в Україні. Виявлено, що найвищі оцінки отримали економічні та безпекові ризики, що вимагає першочергових заходів для їх пом'якшення. Найвищі оцінки отримали такі чинники, як фінансова нестабільність, корупція, труднощі медичних закладів і безпека для пацієнтів. Ці ризики потребують першочергових дій для їхнього пом'якшення, включаючи стабілізацію економіки, боротьбу з корупцією та забезпечення безпеки іноземних пацієнтів. Водночас, організаційні та соціальні ризики також мають помітний вплив, проте вони менш критичні і можуть бути вирішені через підвищення якості послуг та покращення обізнаності про медичний туризм. Міжнародні ризики, такі як конкуренція з боку інших країн і стереотипи про небезпеку, також є важливими, але їхній вплив буде меншим за умови стабілізації внутрішньої ситуації в Україні. Загалом, для ефективного розвитку медичного туризму в Україні необхідна комплексна державна політика, спрямована на усунення правових, економічних та соціальних бар'єрів, удосконалення медичних послуг і забезпечення безпеки іноземних пацієнтів. Реалізація таких заходів дозволить зміцнити позиції України на міжнародному ринку медичних послуг та забезпечити сталий розвиток цієї перспективної галузі. Результати можна застосовувати для формулювання ефективної державної політики та розроблення стратегій, що забезпечать стабільний розвиток медичного туризму в Україні.

Ключові слова: туризм, медичний туризм, державне регулювання, ризики, оцінювання ризиків, економічні ризики, правові ризики, організаційні ризики, соціальні ризики, безпекові ризики, міжнародні ризики, пріоритизація ризиків.

Постановка проблеми. Медичний туризм набуває все більшого значення у світовій економіці та системах охорони здоров'я, стаючи важливим джерелом доходів для країн та медичних установ. Водночас його розвиток супроводжується

численними ризиками, пов'язаними з державним регулюванням в Україні. Недостатня правова визначеність, неоднорідність стандартів якості медичних послуг, можливі економічні загрози та етичні дилеми створюють перешкоди для ефективного функціонування цього сектора. Оцінка та аналіз цих ризиків є необхідною умовою для формування ефективної політики державного регулювання, яка сприятиме збалансованому розвитку медичного туризму в Україні, забезпеченню безпеки пацієнтів та підвищенню конкурентоспроможності національних медичних систем. Основна проблема полягає у відсутності комплексного підходу до оцінювання ризиків державного регулювання медичного туризму в Україні. Нині спостерігається фрагментарність у правовому забезпеченні цієї сфери, що створює загрози як для медичних закладів, так і для пацієнтів. З одного боку, надмірне державне втручання може стримувати розвиток галузі та зменшувати її інвестиційну привабливість, а з іншого – недостатнє регулювання загрожує поширенням недобросовісних практик та зниженням якості медичних послуг. Отже, постає необхідність у розробленні методичних підходів до оцінювання та аналізу ризиків, що дозволить сформувати ефективну систему державного регулювання медичного туризму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Медичний туризм є предметом численних наукових досліджень, що охоплюють його економічні, правові, соціальні та організаційні аспекти. Дослідники І. Кудінова та О. Грищенко [1] зазначають, що медичний туризм є одним із вагомих факторів розвитку галузі охорони здоров'я, поповнення державного бюджету, залучення іноземних інвестицій та створення позитивного іміджу країни. Останні наукові роботи вказують на значну роль державного регулювання у розвитку цієї галузі, зокрема на необхідність формування прозорої нормативно-правової бази, міжнародної співпраці та впровадження ефективних механізмів контролю якості медичних послуг. Науковці Т. Ямненко та А. Змієвська [2] стверджують, що, враховуючи реалії сьогодення, немає узгоджених міжнародних стандартів для оцінки,

забезпечення якості та безпеки медичних працівників туризму, крім етичних, а авторами В. Теремецьким та А. Подзіровим [3] встановлено відсутність ґрунтовних теоретико-правових досліджень, предметом яких є правовий статус суб'єктів владної влади у сфері медичного туризму. П. Корнєва [4] наголошує на значних прогалинах у колізійному регулюванні окремих проблемних питань, пов'язаних із медичним туризмом в Європейському Союзі, особливо таких дискусійних як транскордонне сурогатне материнство, трансплантація органів, евтаназія та ін.

Згідно з дослідженнями, проведеними Всесвітньою асоціацією медичного туризму, основними чинниками, що визначають привабливість країни для іноземних пацієнтів, є якість і доступність медичних послуг, рівень безпеки, транспортна інфраструктура та правові гарантії. Науковець Н. Онищук [5] визначив чинники, які сприяють розвитку медичного туризму в Україні, зокрема такі, як наявність закладів, які займаються лікуванням стовбуровими клітинами; невисокий рівень цін порівняно із закордонними клініками; зручне транспортно-географічне положення країни; наявність відповідної готельної інфраструктури; дозвіл держави на проведення окремих медичних процедур, заборонених в інших країнах; можливість поєднувати різні види туризму (медичний, оздоровчий); високий рівень розвитку окремих галузей медицини та наявність профільних клінік європейського зразка. Дослідження Світового банку наголошують на необхідності залучення інвестицій у сферу медичного туризму та розвитку державно-приватного партнерства для стимулювання галузі. Група науковців У. Мартинюк, Л. Кушнір, О. Терлецька та М. Багрій [6] основними завданнями називають підвищення якості медичного обслуговування та ефективності лікування, покращення роботи персоналу в наданні якісних послуг, перегляд законодавчої бази України, розроблення закону «Про медичний туризм».

Українські науковці, зокрема представники економічних та медичних установ, акцентують увагу на потенціалі України як центру медичного туризму в регі-

оні Східної Європи. Роботи вітчизняних дослідників (Я. Дідух [7], Д. Гринюк [8], І. Сисоєнко [9]) зосереджені на вивченні конкурентних переваг українських медичних установ, включаючи доступність високотехнологічного лікування та відносно нижчу вартість послуг порівняно з країнами ЄС. Водночас зазначається низка бар'єрів, таких як недосконалість законодавчої бази, недостатня промоція медичного туризму та проблеми з інфраструктурою. Науковці І. Кулиняк та І. Жигало [10] підкреслюють важливість вирішення проблем та бар'єрів, які гальмують розвиток медичного туризму, таких як недостатнє фінансування, слабка інтеграція медичних і туристичних послуг, а також відсутність системної маркетингової стратегії на міжнародному рівні.

Окрему увагу в сучасних дослідженнях приділено впливу військових дій на сектор медичного туризму в Україні. Аналізуючи наслідки російсько-української війни, дослідники наголошують на значному скороченні міжнародного потоку пацієнтів через безпекові ризики, що потребує розробки нових стратегій адаптації ринку та залучення пацієнтів у відносно безпечні регіони. В. Баєв [11], проаналізувавши нормативно-правову базу України, обґрунтовує недосконалість законодавчих змін, які б унормували порядок надання психологічних реабілітаційних послуг учасникам АТО, а також доводить, що для організації психологічної реабілітації учасників АТО доцільно використовувати не тільки зарубіжний довід, а й запроваджувати виїзний медичний туризм з використанням як провайдерів медико-психологічних послуг провідних зарубіжних клінік та реабілітаційних центрів. В. Михайлюта [12] зазначає, що необхідно впроваджувати інноваційні підходи до управління закладами охорони здоров'я в умовах воєнного стану для підвищення ефективності роботи та фінансової стійкості, забезпечення доступності якісної медичної допомоги для населення України.

Таким чином, огляд сучасних публікацій свідчить про те, що медичний туризм є перспективною, але водночас ризикованою галуззю для України, розвиток якої залежить від ефективності державного

регулювання, політичної стабільності та адаптації до глобальних викликів.

Метою статті є оцінювання та аналізування ризиків державного регулювання медичного туризму в Україні.

Виклад основного матеріалу. Державне регулювання медичного туризму в Україні стикається з рядом ризиків, які можуть негативно впливати на розвиток цієї галузі. Оцінювання ризиків є важливим етапом у розробленні ефективної стратегії управління медичним туризмом в Україні. Підхід до оцінювання ризиків включає декілька етапів:

Етап 1. Ідентифікація ризиків. На першому етапі важливо здійснити детальний аналіз усіх можливих ризиків, які можуть вплинути на медичний туризм [13]. Пропонуємо поділити ризики на такі категорії: правові, економічні, організаційні, соціальні, міжнародні та безпекові. Для кожної категорії визначаються конкретні прояви ризиків.

1. Правові ризики:

- недосконалість законодавчої бази – в Україні немає окремого нормативно-правового акта, який би комплексно регулював медичний туризм, що створює правові колізії та ускладнює роботу як медичних закладів, так і туристичних операторів;

- неузгодженість міжвідомчого регулювання – відсутність чіткої координації між Міністерством охорони здоров'я, Держтуризмом та іншими регуляторними органами призводить до дублювання функцій та неефективного контролю;

- недостатній захист прав пацієнтів – відсутність чітких механізмів юридичного захисту іноземних пацієнтів у випадку медичних помилок або неналежного надання послуг.

2. Економічні ризики:

- фінансова нестабільність – залежність медичного туризму від загальної економічної ситуації в країні, валютного курсу та рівня доходів громадян;

- висока податкове навантаження – непрозора система оподаткування медичних закладів, що надають послуги іноземцям, може обмежувати конкурентоспроможність українських клінік;

- корупційні загрози – тіньові схеми у сфері ліцензування та сертифікації

медичних закладів, що призводить до втрати довіри з боку іноземних пацієнтів;

- зниження інвестиційної привабливості – війна змушує інвесторів переорієнтовувати капітал у безпечніші регіони, що обмежує розвиток медичної інфраструктури;

- фінансові труднощі для медичних закладів – частина медичних установ перейшла на обслуговування військових і внутрішньо переміщених осіб, що вплинуло на їхню фінансову стабільність;

- зменшення платоспроможного попиту – іноземні пацієнти обирають інші країни через ризики, пов'язані з війною, що знижує доходи українських клінік.

3. Організаційні ризики:

- низька якість сервісу та медичних послуг – в Україні є якісні медичні установи, проте відсутність єдиних стандартів обслуговування медичних туристів зменшує конкурентоспроможність сектору;

- логістичні проблеми – недостатній розвиток транспортної інфраструктури, складні процедури отримання візи для пацієнтів з окремих країн; закриття повітряного простору ускладнює приїзд медичних туристів, оскільки альтернативні маршрути через Польщу, Угорщину та інші країни є дорожчими та менш зручними;

- відсутність централізованого реєстру медичних туристів – ускладнює аналіз ринку та ефективне планування політики його розвитку.

4. Соціальні ризики:

- відтік кваліфікованих медичних кадрів – активний розвиток медичного туризму в інших країнах призводить до того, що висококваліфіковані українські лікарі виїжджають за кордон у пошуках кращих умов праці;

- необізнаність населення щодо медичного туризму – недостатнє інформування громадян про можливості отримання якісного лікування в Україні для іноземців, що зменшує потенціал ринку.

5. Міжнародні ризики:

- конкуренція з боку інших країн – Туреччина, Угорщина, Польща, Німеччина активно розвивають медичний туризм, пропонуючи вигідніші умови для іноземних пацієнтів;

- міжнародні санкції та політичні обмеження – геополітична нестабільність може

обмежувати потік медичних туристів з певних країн;

- складність взаємного визнання медичних дипломів та ліцензій – іноземні пацієнти можуть сумніватися в якості українських медичних послуг через відсутність міжнародної сертифікації багатьох клінік;

- стереотипи про небезпеку – навіть у відносно безпечних регіонах України іноземні пацієнти можуть побоюватися приїзду через медіаповідомлення про війну;

- зниження довіри до системи охорони здоров'я – відтік кадрів, пошкодження лікарень та нестача фінансування можуть знизити міжнародний рейтинг української медицини.

6. Безпекові ризики:

- небезпека для іноземних пацієнтів – військові дії, обстріли цивільної інфраструктури та медичних установ роблять Україну менш привабливою для іноземних туристів, які шукають безпечні місця для лікування;

- ризик руйнування медичної інфраструктури – обстріли лікарень, пошкодження енергетичних об'єктів та проблеми з водо- та теплопостачанням можуть ускладнити надання якісних медичних послуг;

- мінна небезпека – значна частина території України замінована, що ускладнює безпечне пересування пацієнтів та медичного персоналу.

Етап 2. Оцінювання ймовірності настання ризиків. Кожен ризик оцінюється за ймовірністю його настання. Для цього можна використовувати такі категорії [14; 15]:

- низька (2) – малоімовірне настання ризику (до 10%);

- середня (3) – помірна ймовірність настання ризику (10% – 25%);

- висока (4) – висока ймовірність настання ризику (25% – 50%);

- дуже висока (5) – дуже висока ймовірність настання ризику (більше 50%);

Оцінка ймовірності дозволяє сконцентрувати увагу на найбільш вірогідних загрозах, які потребують негайних заходів для їхнього пом'якшення.

Етап 3. Оцінювання сили впливу ризиків. Сила впливу ризику визнача-

ється за його здатністю завдати шкоди розвитку медичного туризму та галузі охорони здоров'я в цілому. Оцінка може виглядати так [14; 15]:

– слабкий (2) – ризик має незначний вплив на галузь і не веде до серйозних наслідків;

– помірний (3) – ризик здатен призвести до помітних, але не критичних змін у секторі медичного туризму;

– сильний (4) – ризик має значний вплив на розвиток медичного туризму;

– дуже сильний (5) – ризик має катастрофічний вплив на розвиток медичного туризму та загальну ситуацію в галузі.

Етап 4. Пріоритезація ризиків. Завдяки оцінюванню ймовірності та сили впливу, можна визначити пріоритети для управління ризиками. Етап передбачає множення ймовірності виникнення ризику на силу впливу кожного ризику. Це доз-

воляє отримати зведений результат, який характеризує загальний рівень кожного ризику. Це дає загальну оцінку рівня ризику. Чим вищий зведений результат, тим більш критичним є ризик для розвитку медичного туризму. Ризики з найвищими значеннями зведеного результату вимагають найбільшої уваги та ресурсів для їхнього пом'якшення. Цей етап дозволяє визначити пріоритети для наступних дій щодо управління ризиками. Ризики з високою ймовірністю та сильною силою впливу потребують негайної уваги та розроблення заходів для їх мінімізації або нейтралізації. Ризики з низькою ймовірністю та слабким впливом можна відкласти на другорядний план, при цьому вживаючи профілактичні заходи [16].

Результати оцінювання ризиків державного регулювання медичного туризму в Україні подано у табл. 1.

Таблиця 1

Зведені результати оцінювання ризиків державного регулювання медичного туризму в Україні

Категорія ризиків	Прояв ризику	Ймовірність настання	Сила впливу	Зведений результат
Правові ризики	Недосконалість законодавчої бази	4 (Висока)	4 (Сильна)	16
	Неузгодженість міжвідомчого регулювання	4 (Висока)	3 (Помірна)	12
	Недостатній захист прав пацієнтів	3 (Середня)	3 (Помірна)	9
Економічні ризики	Фінансова нестабільність	5 (Дуже висока)	5 (Дуже сильний)	25
	Високе податкове навантаження	4 (Висока)	3 (Помірний)	12
	Корупційні загрози	4 (Висока)	5 (Дуже сильний)	20
	Зниження інвестиційної привабливості	4 (Висока)	4 (Сильний)	16
	Фінансові труднощі для медичних закладів	5 (Дуже висока)	5 (Дуже сильний)	25
	Зменшення платоспроможного попиту	4 (Висока)	5 (Дуже сильний)	20
Організаційні ризики	Низька якість сервісу та медичних послуг	3 (Середня)	3 (Помірна)	9
	Логістичні проблеми	4 (Висока)	4 (Сильний)	16
	Відсутність централізованого реєстру медичних туристів	3 (Середня)	3 (Помірний)	9
Соціальні ризики	Відтік кваліфікованих медичних кадрів	4 (Висока)	5 (Дуже сильний)	20
	Необізнаність населення щодо медичного туризму	3 (Середня)	3 (Помірна)	9
Міжнародні ризики	Конкуренція з боку інших країн	4 (Висока)	4 (Сильний)	16
	Міжнародні санкції та політичні обмеження	3 (Середня)	4 (Сильний)	12
	Складність взаємного визнання медичних дипломів	3 (Середня)	3 (Помірний)	9
	Стереотипи про небезпеку	4 (Висока)	4 (Сильний)	16
	Зниження довіри до системи охорони здоров'я	5 (Дуже висока)	5 (Дуже сильний)	25
Безпеківі ризики	Небезпека для іноземних пацієнтів	5 (Дуже висока)	5 (Дуже сильний)	25
	Ризик руйнування медичної інфраструктури	5 (Дуже висока)	5 (Дуже сильний)	25
	Мінна небезпека	5 (Дуже висока)	5 (Дуже сильний)	25

Джерело: сформовано авторами

Етап 5. Аналізування та розроблення стратегії управління ризиками. Для кожного класифікованого ризику повинна бути розроблена стратегія управління.

1. Правові ризики мають середній рівень зведеного результату, з оцінкою від 9 до 16 балів. Це свідчить про те, що правова система в Україні, хоча і має свої недоліки, не є основною загрозою для розвитку медичного туризму. Найвищий зведений результат (16) був отриманий для «Недосконалості законодавчої бази», що вказує на необхідність подальшого удосконалення правового середовища для медичного туризму. Проблеми, пов'язані з неузгодженістю міжвідомчого регулювання та захистом прав пацієнтів, мають менший вплив, але все ж потребують уваги.

2. Економічні ризики є одними з найвищих за значенням. Всі ризики цієї групи мають дуже високий зведений результат (від 12 до 25 балів), що вказує на їх критичний вплив на медичний туризм в Україні. Фінансова нестабільність, корупційні загрози, фінансові труднощі для медичних закладів і зменшення платоспроможного попиту мають найвищі оцінки, що означає, що ці чинники здатні суттєво вплинути на медичний туризм, відвертаючи потенційних інвесторів і клієнтів. Такий високий рівень цих ризиків вимагає негайних заходів для стабілізації економічної ситуації в країні та підтримки медичних закладів.

3. Організаційні ризики мають нижчий зведений результат, що вказує на їх менший вплив у порівнянні з економічними та безпековими ризиками. Низька якість сервісу та медичних послуг та відсутність централізованого реєстру медичних туристів отримали середні оцінки (9 балів), що свідчить про необхідність вдосконалення управлінських процесів і підвищення якості медичних послуг. Проте ці ризики менш критичні порівняно з економічними чи безпековими загрозами.

4. Соціальні ризики, зокрема відтік кваліфікованих медичних кадрів, також мають високий зведений результат (20 балів), що вказує на значний вплив цього ризику на медичний туризм в Україні. Це може

призвести до втрати конкурентоспроможності медичних закладів і зниження рівня послуг для іноземних пацієнтів. Інші соціальні ризики, такі як необізнаність населення щодо медичного туризму, мають менший вплив (9 балів).

5. Міжнародні ризики також мають значний вплив на медичний туризм. Конкуренція з боку інших країн та стереотипи про небезпеку отримали високі зведені результати (16-25 балів), що вказує на загрози з боку інших країн, які можуть пропонувати більш привабливі умови для медичних туристів. Проблеми з міжнародними санкціями, політичними обмеженнями та складністю взаємного визнання медичних дипломів мають середній вплив, проте це все одно є значними бар'єрами для залучення іноземних пацієнтів.

6. Безпекові ризики є найсерйознішими, оскільки всі конкретні ризики цієї категорії мають найвищі зведені результати (від 25 балів). Небезпека для іноземних пацієнтів, ризик руйнування медичної інфраструктури та мінна небезпека мають критичний вплив на розвиток медичного туризму. Це вказує на те, що безпека є найбільшим пріоритетом для держави і медичних закладів, адже навіть найкращі медичні послуги не будуть привабливими для туристів, якщо країна є небезпечною для відвідування.

Для кожного ризику повинна бути розроблена стратегія управління, яка включає [16; 17]:

- профілактику – запобігання настанню ризику (наприклад, удосконалення законодавчої бази для мінімізації правових ризиків);

- зменшення впливу – зменшення потенційного впливу ризику (наприклад, створення запасних каналів постачання для уникнення логістичних проблем);

- моніторинг та корекція – постійний моніторинг ситуації та корекція дій у разі зміни умов або виникнення нових ризиків.

Етап 6. Оцінювання ефективності заходів. Оцінювання ефективності застосованих заходів дозволить коригувати підхід до управління ризиками в майбутньому та покращити систему державного регулювання медичного туризму.

Висновки. У процесі аналізу та оцінювання ризиків державного регулювання медичного туризму в Україні було визначено широкий спектр потенційних загроз, що можуть негативно вплинути на розвиток цієї важливої галузі. Загрози можна класифікувати за кількома основними групами, серед яких правові, економічні, організаційні, соціальні, міжнародні та безпекові ризики.

Одними з найбільш критичних є економічні та безпекові ризики. До економічних ризиків належать фінансова нестабільність, корупційні загрози, зменшення платоспроможного попиту, а також труднощі для медичних закладів, які можуть призвести до серйозних фінансових проблем. Це створює додаткові бар'єри для розвитку медичного туризму в Україні та відштовхує потенційних інвесторів. Безпекові ризики, зокрема небезпека для іноземних пацієнтів, руйнування медичної інфраструктури та мінна небезпека, в умовах нинішньої ситуації в Україні є особливо важливими і вимагають негайної уваги на державному рівні.

Правові ризики, хоч і мають помірний рівень важливості, все одно вимагають вдосконалення законодавчої бази, щоб забезпечити ефективне регулювання медичного туризму. Потрібно також звернути увагу на неузгодженість міжвідомчого регулювання та недостатній захист прав пацієнтів, що може послабити довіру іноземних туристів до української медичної системи.

У межах організаційних ризиків слід відзначити важливість покращення якості сервісу та медичних послуг, а також вирішення проблеми з відсутністю централізованого реєстру медичних туристів, що є важливим інструментом для ефективного управління цією сферою.

Соціальні ризики, зокрема відтік кваліфікованих медичних кадрів, також мають серйозний вплив на здатність України конкурувати в галузі медичного туризму. Підвищення обізнаності населення щодо можливостей медичного туризму є важливим кроком у створенні позитивного іміджу цієї галузі.

З міжнародними ризиками Україна стикається з конкуренцією з боку інших країн, що пропонують вигідніші умови для медич-

них туристів. Крім того, стереотипи про небезпеку та проблеми з міжнародними санкціями і політичними обмеженнями можуть відштовхнути потенційних клієнтів.

На основі оцінювання ймовірності настання та сили впливу ризиків було проведено їх пріоритизацію, що дозволило виявити найбільш критичні для розвитку медичного туризму ризики, такі як фінансова нестабільність, корупція, ризики безпеки та відтік кваліфікованих кадрів. Ці ризики потребують вжиття термінових заходів для їх пом'якшення.

Таким чином, для ефективного розвитку медичного туризму в Україні необхідна комплексна державна політика, що враховує всі потенційні ризики і забезпечує стабільність у правовій, економічній та безпековій сферах. Реалізація відповідних заходів щодо мінімізації ризиків і вдосконалення управлінських та організаційних процесів допоможе створити сприятливі умови для залучення медичних туристів та зміцнення позицій України на міжнародному ринку медичних послуг.

Перспективи подальших досліджень полягають у аналізуванні конкретних заходів для зниження ризиків у медичному туризмі та розробленні рекомендацій для інтеграції України в глобальний ринок медичних послуг з урахуванням нових викликів та можливостей.

Список використаної літератури:

1. Кудінова І. П., Грищенко О. С. Медичний туризм як актуальний тренд сучасного розвитку сфери туризму в Україні. *Біоекономіка і аграрний бізнес*. 2021. Т. 12, № 3-4. С. 61-69. DOI: <https://doi.org/10.31548/bioeconomy2021.03-04.061>.
2. Ямненко Т. М., Змієвська А. С. Правова регламентація медичного туризму в Україні. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2022. № 4. С. 140-144. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.65.17050>.
3. Теремецький В. І., Подзіров А. О. Правове становище суб'єктів владних повноважень у сфері медичного туризму. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2022. Вип. 1. С. 169-181. DOI: <https://doi.org/10.33766/2524-0323.97.169-181>.
4. Корнева П. М. Колізійне регулювання відносин у сфері медичного туризму: досвід

- країн Європейського Союзу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2021. Вип. 65. С. 364-369. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.65.66>.
5. Онищук Н. В. Оцінка конкурентних переваг України на ринку медичного туризму. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 26(2). С. 31-34.
6. Мартинюк У. А., Кушнір Л. П., Терлецька О. В., Багрій М. В. Формування сталого розвитку медичного туризму в Україні. *Регіональна економіка*. 2021. № 1. С. 91-99. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-1-9>.
7. Дідух Я. І. Євроінтеграція як каталізатор розвитку медичного туризму України у повоєнний період. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2024. № 2. С. 31-45. DOI: <https://doi.org/10.37128/2411-4413-2024-2-2>.
8. Гринюк Д. Ю. Європейські пріоритети ринку медичних послуг та медичний туризм у розвитку громадського здоров'я в часи небезпек: досвід Чехії. *Суспільство та національні інтереси*. 2024. № 4. С. 33-50. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4\(4\)-33-50](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4(4)-33-50).
9. Сисоєнко І. В. Розвиток медичного туризму в зарубіжних країнах. *Правова позиція*. 2021. № 3. С. 103-107. DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-6473.2021-3.19>.
10. Кулиняк І. Я., Жигало І. І. Медичний туризм в Україні: проблеми та напрями розвитку. *Наукові перспективи : журнал*. 2024. № 12(54). С. 713-725. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-12\(54\)-713-725](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-12(54)-713-725).
11. Баєв В. В. Медичний туризм як інструмент психологічної реабілітації учасників АТО України. *Наукові праці МАУП. Економічні науки*. 2017. Вип. 3. С. 33-39.
12. Михайлюта В. В. Забезпечення адаптації медичних підприємств України до роботи в умовах воєнного стану. *Суспільство та національні інтереси*. 2024. № 7. С. 681-690. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-7\(7\)-681-690](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-7(7)-681-690).
13. Чернишев В. Г., Шинкаренко В. М., Шинкаренко Л. В. Оцінка ризиків у туризмі за допомогою математичних методів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2017. Вип. 12(2). С. 177-181.
14. Бортнік С. М., Цимбалюк І. О., Волинець І. Г. Удосконалення методики аналізу та оцінки ризику в бізнес-плануванні підприємницької діяльності. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: Економічні науки. 2023. № 2. С. 175-185. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-2-8602>.
15. Волошина-Сідей В. В. Аналіз оцінки ризиків як інструмент сталого розвитку підприємництва в умовах глобальних викликів та коронакризи. *Приазовський економічний вісник*. 2021. Вип. 2. С. 72-76. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2021-2-13>.
16. Посохов І. М., Чепіжко О. В. Науково-методичний підхід до оцінювання ризиків фінансово-господарської діяльності в управлінні конкурентоспроможністю машинобудівного підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2022. № 1(1). С. 20-24. DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2022.1\(1\).5](https://doi.org/10.37634/efp.2022.1(1).5).
17. Нужна О., Тлучкевич Н., Писаренко Т. Оцінка економічних ризиків на підприємствах України: управлінський аспект. *Економічний форум*. 2023. № 1. С. 87-93.

Dziurakh Yu., Amizian A. Assessment and analysis of risks of medical tourism state regulation in Ukraine

The article is devoted to the assessment and analysis of the risks of medical tourism state regulation in Ukraine. Medical tourism is one of the promising sectors of the economy, which can become an important source of income for the country, in particular in conditions of constant economic challenges. However, for the successful development of this sector, it is necessary to take into account various risks that can affect its effectiveness and sustainable development. The article identifies the main groups of risks that determine the processes of medical tourism state regulation in Ukraine: legal, economic, organizational, social, international, and security. In order to assess these risks, a methodology was used that consists in identifying the probability of risk occurrence and the strength of its impact, which allows determining the most critical threats to the development of medical tourism in Ukraine. It was found that the highest scores were received by economic and security risks, which requires priority measures to mitigate them. The highest scores were received

by such factors as financial instability, corruption, difficulties of medical institutions and safety for patients. These risks require priority actions to mitigate them, including stabilizing the economy, combating corruption, and ensuring the safety of foreign patients. At the same time, organizational and social risks also have a noticeable impact, but they are less critical and can be addressed by improving the quality of services and improving awareness of medical tourism. International risks, such as competition from other countries and stereotypes about danger, are also important, but their impact will be less if the internal situation in Ukraine stabilizes. In general, for the effective development of medical tourism in Ukraine, a comprehensive state policy is needed aimed at eliminating legal, economic, and social barriers, improving medical services, and ensuring the safety of foreign patients. The implementation of such measures will strengthen Ukraine's position in the international medical services market and ensure the sustainable development of this promising industry. The results can be used to formulate effective state policies and develop strategies that will ensure the sustainable development of medical tourism in Ukraine.

Key words: *tourism, medical tourism, government regulation, risks, risk assessment, economic risks, legal risks, organizational risks, social risks, security risks, international risks, risk prioritization.*